

Сін'їті ХОСІ

ОПОВІДАННЯ

З японської переклав Дмитро МОСКАЛЬОВ

ВІКНО

Гірська мандрівка. Я йду вузькою, вихлястою стежкою. Тут, напевно, рідко хто ходить. Стежка місцями ховається в густій траві, а подекуди зникає під камінцями, що скотилися з гори. Я прямую через гаї, мінаю лужки, знову заходжу в гайок.

— Рятуйте!..

Здається, хтось кличе. Я мимоволі зупиняюсь. Голос дуже знайомий. Звідки він? Я озирваюся навколо. Ні, позаду нема нікого.

Потихеньку рушаю далі. За лісом відкривається новий краєвид. Дивлюся праворуч угору. Бачу крутий схил, із скелями, місцями зарослий травою. А нагорі — споруда. Так високо, що в мене навіть болить шия відхиляти голову.

Це старий будинок у європейському стилі. Досить великий і незважаючи на вік міцний, неушкоджений. Видно, то замський дім, на будівництво якого хазяї не жаліли грошей, але одного дня розорилися і, зважаючи на те що під'їзд до нього дуже незручний, не змогли знайти покупця. Так він і стоїть уже багато років.

“Нічогенький будиночок”, — думаю я, роздивляючись. В одному з вікон на другому поверсі щось маячить. Наче силует людини. Згадавши крик, який чув нещодавно, я думаю: “Може, хтось подає знаки, закликаючи на допомогу?”

Піти подивитись?

Страху не відчуваю. Скоріше цікавість. Чому там когось закрили, чому хтось благає допомоги?

Напружено вдивляюся. Небо ясне, сліпуче сонце, тому розгледіти, що відбувається за вікном, важко. Однак навряд чи мені привиділось, що у вікні щось ворухиться.

Мабуть, таки треба піти на допомогу.

Але як бути? Схил надто крутий. Десь тут має бути дорога. Заходжу в ліс. Але праворуч дороги не видно, і не схоже, що вона десь тут є.

Я повертаюся на те ж саме місце. Схил там же, де й був, будинок — на своєму місці вгорі, а у вікні на другому поверсі знову щось ворухиться.

Перекладено за виданням: Shiniti Hoshi. Goiraino ken. — Japan, Tokyo: Shinkyosha, 1980.
© Дмитро Москальов, переклад, 2007.

Знову в ліс. І тут помічаю невелику звивисту стежку, що веде ліворуч нагору.

Мабуть, до самого будинку. Скоро підходжу до дерев'яних воріт, біла фарба на яких майже облупилася.

“Навіщо вони тут?..”

Дивно. Але згодом я зрозумів, що жива огорожа переросла ворота і вони стали куди нижчі за дерева поряд.

Порівняно з будинком ворота виглядають досить маленькими і скоріше нагадують фіртку. Треба буде пошукати потім, де тут вхід парадний. А зараз, першим ділом, слід знайти ту кімнату.

Я підходжу до будинку. Праворуч занедбаний великий сад. Роздивляюся його потім. Ось невеликий вхід. Напевно, на кухню. Добре було б, якби не зачинено.

Так міркуючи, я повертаю ручку дверей. Запросто відчиняються. Лишили незамкненими необачно. Але одразу переконуюсь, що грабувати тут нема чого.

Порожнє приміщення, все вкрите пилом, на стелі, в кутку — павутиння.

Якщо і можна було щось винести звідси, то це блаженські штори на вікні. Хоча навіщо — вони такі брудні.

Штори. Ага, може, я бачив, що то хитаються штори? Ну і дурень. Розсердившись, я підняв одну з розкиданих долі пляшок і пошпурив її у вікно. Почувся брязкіт. Пляшка розбилася на дрібні скалки. У вікно, напевно, вставлені шибки з надміцного скла. Той, хто будував цей будинок, був, схоже, дуже заможний. Я подумав, що і будматеріали, мабуть, використовувались вогнетривкі.

Цікаво, скільки ж коштував цей будинок? Треба подивитись, що там усередині. Відчиняю двері поруч. За ними зал без жодних меблів, навіть люстри немає. Повітря ж наче не застоює, і не відчувається вогкості. Вражає тільки порожнеча.

Іду вгору сходами. Одразу знаходжу ту кімнату. Стукаю — відповіді нема. Питаю:

— Є тут хтось?

Тихо. Але ж це саме тут. Відчиняю двері. Заходжу. У великій кімнаті знову ж таки нікого нема. Але на відміну від залу відчувається, що нещодавно тут хтось був.

Спочатку зазирну в сусідню кімнату, а потім подивлюся, що за вікном. Беруся за ручку дверей — зачинені: може, я зачинив машинально, а може, вони самі зачинилися.

І не відчиняються. Це як у номерах готелів, там двері ззовні і зсередини відчиняються по-різному. Автоматично зачиняються, і без ключа вже не відчинити. Я обдивляюся кімнату — нічого схожого на ключ немає. Потім обстежую замкову шпару — там теж нема.

Не вийти.

Усвідомивши це, відчуваю, що мені стає гаряче. Я підхожу до вікна. Натискаю раму в нижній частині, і вона по скісній трішечки відсувається. І це все. Можна було б якось розбити вікно чи виламати раму. Але внизу круча, і, стрибнувши з другого поверху, звернеш собі в'язи. Ніякої мотузки у кімнаті немає. Тут навіть немає штор. Через вікно не втекти.

Вечоріє, настає ніч. Я розмірковую про те, як можна врятуватися, втомлююся думати і засинаю, потім знову думаю. І так до ранку.

Світає. Я визираю у вікно. Внизу скелі, а по обидва боки — гай. Учора я там ішов. А далі тягнеться ліс.

Як же звідси вибратися? Ні через двері, ні через вікно. Стіни такі товсті й міцні, що без інструмента їх не пробити.

Тільки якщо хтось сюди прийде. Ці двері, напевно, просто відчиняються іззовні. Так було вчора.

Я дивлюся в вікно і чекаю. Може, побачу когось, хто буде проходити. Я зосереджуюся і починаю молитися. Аби хтось з'явився.

Так, у молитві простоявши до обіду, я когось помічаю у гаї праворуч. Кричу:

— Допоможіть!..

Людина виходить на галявину, зупиняється і дивиться вгору. І тут я припиняю кричати. Угору дивлюся наче я сам.

Я, внизу, повертаю праворуч у ліс, потім вертаюся і дивлюсь угору. Не подаючи голос, я звертаю на себе увагу рухами. Нарешті заходжу в ліс, що ліворуч. Що далі — і так зрозуміло.

Он воно як. Виходить, учора тут у вікні я бачив свій привид. Тоді я, що тут і я, що наближаюсь — хто з нас справжній? Внизу почувся брязкіт — розбилася пляшка...

Голос за стіною

Скориставшись нагодою, чоловік придбав досить дешево квартиру.

— І сполучення зручне, та й платня помірна...

Квартира не дуже велика, та для одного цілком достатня. Однак звикнути до нової квартири перешкоджала одна обставина.

А саме — сусідка. 27—28-річна, небалакуча, чемна жінка; працює вона, схоже, в якійсь фірмі. Не можна сказати, що не приваблива, але й не красуня. Живе собі безтурботним життям.

Чоловікові життя таким не видавалось.

Як тільки наставала ніч, за стіною починалася балаканина. Скоріше за все, то вона зі своїм хлопцем базікають собі опівночі. Чоловік вагався.

— Невже будинок зведено на скору руку?

Зовні, та й усередині, будинок виглядав досить солідно збудованим. Зрештою, при такій платні за квартиру, можна заплющити очі й на те, що перегородки між квартирами затонкі. А були б вони ще тонкішими, можна було б, напевно, чути зміст розмови в сусідній квартирі. Однак чутно було тільки гомін, під який заснути неможливо.

— Хто ж може бути цей балакун?

Ні йдучи на роботу, ні повертаючися додому, чоловік не бачив, щоб хтось виходив чи заходив у сусідню квартиру. Напевно, цей тип уникає зустрічі з людьми.

Будь ласка, ваша справа, але ж ця балаканина серед ночі діє на нерви. Якби хоч музику ввімкнули — не так дратував би звук голосів.

Недосипання стало позначатися й на роботі.

Згодом чоловік узагалі почав страждати від безсоння, почувався виснаженим.

А якщо спробувати поговорити? Можна було б застосувати якісь звукоізоляційні матеріали з обох сторін стіни — і я б спокійно відпочивав і вони могли б скільки завгодно розмовляти.

Чоловік пройшов у кімнату, подзвонив у двері сусідки. Жінка відчинила.

— А, сусіде, будь ласка, проходите.

— Вибачте, що я оце так...

Пройшовши в кімнату, чоловік сів на стілець. Жінка промовила:

— А я саме хотіла поговорити з вами.

— Ось як? Тож добре, що я завітав.

Чоловік зрадів: ну тепер можна буде спокійно домовитись.

— Мабуть, вас турбує, що відбувається вночі?

— Так. Ви розумієте...

— Дійсно, розмови за стіною дуже чутно і це не може не заважати.

— Згодна.

Жінка, схоже, мислить адекватно. Зазвичай люди, окрім себе, нічого не бачать.

— І заснути, за таких обставин, дуже важко.

— Саме так.

— Я вважаю: в певному віці чоловік і жінка починають зустрічатись, і чинять так, як вважають за потрібне — тут нема нічого поганого. Але, при цьому, необхідно поважати й інших людей.

— Так, повністю з вами згодна. Тому я би хотіла запропонувати, з обох сторін стіни зробити звукоізоляцію. Можливо, таким чином, ми не будемо заважати одне одному.

— Я також про це думав! Дуже радий, що ви це запропонували.

— От добре, що ми можемо порозумітися.

Жінка звернулась до сяючого від радощів чоловіка.

— Отже тепер про спокійний сон можна не турбуватись. А можна вас запитати.

— О, прошу, прошу.

— А хто та жінка, з якою ви ведете розмови до пізньої ночі?

Нічна зустріч

Чоловік мчав на автомобілі по нічному шосе. До міста було досить далеко, і в цей пізній час ні попереду, ні позаду машин не було, і дуже рідко проїжджали зустрічні. Почувся якийсь незвичайний звук.

— Щось із двигуном, напевно. Ну, як завжди. І чого це він?

Чоловік, з'їхав з дороги і, тяжко зітхнувши, вийшов з машини. Його обізнаність у техніці обмежувалася знанням про те, що машині час від часу треба давати відпочити.

Повний місяць яскраво сяяв на чистому небі. Підвівши голову, чоловік побачив, як з'явилося щось блискуче: літак — спало одразу на думку, але червоний сигнал на ньому не блимав. Та раптом “воно” повернуло під прямим кутом і зависло в повітрі.

— От тобі й на? Щось не дуже це схоже на звичайний літак. Невже це...

“НЛО”, — ледь не вимовив чоловік. Дивна поведінка автомобіля, літаючий об'єкт, що повернув під прямим кутом і зупинився — для чоловіка цього було достатньо, аби припустити таке.

У НЛО він не дуже вірив. Точніше, наполовину сумнівався. Він був звичайний чоловік, з таких, яким треба, по можливості, хоч раз переконатися на власні очі.

Об'єкт, який деякий час стояв на місці, знову почав рухатися і, похитуючися, став повільно опускатися вниз.

— Що ж це, як не НЛО? Гелікоптер так не літає. До того ж без жодного звуку, хоча видно добре.

Об'єкт наблизився, і стало чітко видно, що він має форму диска. По колу виднілося щось подібне до ілюмінаторів, які світилися. Чоловік стежив за диском, який безгучно, не зупиняючись, опускався над лісом.

— Таку нагоду не можна прогавити. Звідти буде видно краще.

Чоловік узяв ліхтарик і пішов у ліс. Місяць світив яскраво, проте ж ліхтарик може знадобитися, щоб світити собі під ноги.

Раптом назустріч йому вийшов хтось, одягнений у сріблясту одягу, що обтягувала тіло. Обличчя у нього було зеленуватого відтінку, але навряд чи через місячне сяйво. Вуха незнайомця мав великі і трохи загострені. На голові був шолом, і тому не можна було роздивитися колір його волосся.

Чоловік здригнувся, побачивши таке. Схоже, перед ним був пасажир літаючого об'єкта. Дивно.

Чоловік вказав на ліс, потім на незнайомця, наче запитуючи, чи звідти він. Незнайомець кивнув.

Напевно, він усе-таки інопланетянин. Але це настільки неймовірно, що незрозуміло з чого й почати.

— Добрий вечір.

Незнайомець відповів:

— Добрий вечір.

“Ага, він знає, як з нами можна привітатися. Однак навряд чи може підтримувати з нами бесіду”, — пробурмотів сам до себе чоловік. Незнайомець промовив:

— Не турбуйтеся. Я можу вільно спілкуватися з вами.

Чоловік здивовано витріщив очі.

— Ого, оце так! Ви вільно розмовляєте нашою мовою? Зараз виявиться, що ви просто прикинулися, а насправді...

— Ні, це не так. Колір моєї шкіри змінити неможливо. І вуха я собі не розтягнув. Вони такі від природи.

— Однак ви дуже добре володієте мовою, зовсім добре.

— Так, а чого ж там? Це ж краще, аніж не володіти нею.

— А-а, ясно. У вас високий розумовий рівень, і ви можете одразу запам'ятовувати і перекладати сказане...

— Та ні, не зовсім так.

— Телепатією ви навряд чи володієте, по голосу не чути. Не думаю, що у вас якийсь перекладацький пристрій чи ви розмовляєте за допомогою якогось приладу.

— Звісно, ні.

— Але таке враження, що це мені сниться. Все йде так гладко, хіба таке можливо? Я, напевно, загіпнотизований.

І чоловік ущипнув себе. Боляче. Співрозмовник посміхнувся.

— Дійсно, важко повірити. Якби я дивно рухався чи невміло говорив, це було б вірогідніше.

— Ну добре, давайте все розставимо по місцях. Ви прилетіли на дископодібному космічному кораблі і приземлились у лісі. Потім вийшли і зустріли мене. Так?

— Так.

— А я можу побачити корабель?

— Це досить складно. В момент приземлення ілюмінація вимикається. Під час польоту — будь ласка, а на землі світло все-таки кидається в очі. Тому зараз його не видно.

— Так, я трохи знаю — читав і бачив по телевізору — про те, що НЛО існує, про подібних до вас істот, що висаджуються з тарілок, але ніколи не думав, що можна побачити їх на власні очі.

— Ну, так вже вийшло, що ви зустрілися з нами перший.

Чоловік глянув на співрозмовника. Досить дивні речі, однак йому не скидалось, що незнайомиць аж зовсім інша істота. Він же насправді спілкувався з ним, та й зростом співрозмовник був не надто вище за нього.

— Отже, ви космонавт?

— Виходить, що так.

— Скидається, що ви з планети Сонячної системи, але на Марсі і на Венері життя немає. Не схоже також, що ви з Юпітера чи Сатурна. Отже, ви з іншої системи.

— Дійсно, так.

— Відстань між планетами, може, й не велика, але насправді досить значна, і ви винайшли спосіб, як її подолати.

— Краще не будемо про такі складні речі.

— Ви вважаєте землянину їх не під силу зрозуміти?

— Та ні, не в цьому справа. Головне — я тут.

— То з якої ж ви планети?

— А яка різниця? На небі незчисленна кількість зірок. Вас задовольнить, якщо я вкажу на одну з них?

Чоловік почував потилицю. На все є відповідь.

— Складається враження, що вам можна вірити.

— Звичайно, можна, я ж перед вами.

Так, спілкуватися стало легше.

— Не буду питати вас про планету. В якому вона сузір'ї. Не так важливо, звідки ви. А от яка вона, ваша планета?

— Це дуже складне запитання. Я міг би й нісенітниць наплести, але не люблю говорити неправду. Отож не можу розповісти вам подробиці.

— Напевно, цивілізація у вас більш розвинена, ніж на Землі.

— На це можна відповісти — yes. Але я не можу сказати, в яких сферах і наскільки.

— Ну, тоді найпростіше. Що ви їсте, як розважаєтеся, що вам не до вподоби? Про повсякденне життя можете розповісти чи ні?

Співрозмовник похитав головою.

— На жаль, не можу задовольнити вашу цікавість. Мені важко про це говорити і навіть пояснити натяками.

Це ж треба, зустріти інопланетянина і ні про що не дізнатися. Сказати комусь, то просто засміють. Трохи подумавши, чоловік розпочав:

— Навіть не знаю, чи захочете ви відповісти...

— Будь ласка, прошу. Ви розумієте, про деякі речі можна говорити, а про деякі — ні.

— А може, ваша остаточна мета захопити Землю, а зараз ви прилетіли на розвідку? Розвідаєте, що тут та як, і повернетесь додому. А про свої слабкі місця нікому ані слова. От, може, ви боїтеся заразитися нашими хворобами. Тому не хочете відповідати на запитання стосовно повсякденного життя.

— Та ви що? Хіба я схожий на розвідника?

— Не схожі. Але представнику цивілізації високого рівня не складно прикинутися мирним прибульцем.

— Представнику цивілізації високого рівня не варто прикидатися кимось для того, щоб захопити Землю.

Чоловік кивнув.

— Ваша правда. Ви не такий. Людей, що бачили НЛО, на Землі багато. Всі вони були дуже вражені їхньою появою, але прибульці ніколи на них не нападали.

— Звичайно. Я — мирний.

— У мене враження, що ви не те щоб мирний, але не схильні до агресивності за своєю внутрішньою природою. То чого ж ви сюди прилітаєте? Будьте ласкаві, поясніть хоча б це.

“Ну якщо і на це не дасть відповіді, то рахуй, що ніякого НЛО я і не зустрічав, — подумав чоловікові. — Ні про корабель, ні про планету, ні про побутове життя я так і не дізнався”.

— Я міг би вам розповісти, але не знаю, чи зрозумієте ви мене.

— Якось уже постараюсь. Не кожен день буває така можливість.

— З чого ж почати? Ви вірите в існування Бога?

Чоловік розгубився.

— Ну-у! Начебто просте запитання, але відповісти на нього досить важко. Напевно, для людей, які вірять, — Бог існує.

— Тобто, по вірі своїй люди отримують зцілення від хвороб чи добробут у житті?

— Авжеж, віра таки допомагає людям. Тому можна сказати, що для віруючих Бог існує.

— А ви особисто, як вважаєте?

“Якщо не відповісти — далі не просунемось”, — подумав чоловік.

— Важко сказати. Якщо поміркувати, людство в процесі свого історичного розвитку створювало релігії, різні віросповідання. Існує чимало релігійних організацій та культових споруд, як і багато справді віруючих людей. Це безперечно. Якась сила, напевно, все-таки є. Дає людям принаймні пасивну підтримку.

— Однак, чому ж Бог не показує себе? Це вам не здається дивним?

— Так, справді. Можливо, тому, що в цьому немає сенсу, чи тому, що немає потреби. А взагалі, були ж люди, які спілкувались з Богом, чи бачили його у видіннях.

— Але їх небагато. Причина, чому Бог не з’являється, полягає в тому, що різноманіття релігій занадто велике. Кожна з них уявляє Бога по-різному, отже не існує якогось взірцевого розуміння образу Божого. Добре було б, якби він став спільним, але це викличе шалену суперечку і неймовірний галас.

— Справді. Якщо поміркувати, то привиди з’являються усім людям однакові.

Співрозмовник погодився.

— Атож. Однаковий психічний феномен. Вони схожі. Хтось скаже, що бачив привид, інші починають думати, що привиди існують, і декому з них вони привиджуються теж, і так поступово створюється спільний образ. Позиції тих, хто заперечує існування привидів, дедалі слабшають...

Співрозмовник помовчав, чоловік, схиливши голову, видно, розмірковував. І враз вигукнув:

— Ага! Здається, я зрозумів, що ви хочете сказати. Ви ведете до того, що і з НЛО теж саме? Ніколи не спадало таке на думку.

— Насправді, так воно і є.

— Виходить, що і ви, і дископодібний літаючий об’єкт — продукти людської уяви?

Чоловік гостро позирнув на співрозмовника.

— Краще назвати це ідеєю. Чимало хто з людей вірить в існування НЛО. Думки людей, які їх справді бачили, поєднуються з думками людей, яким здається, що їх бачили. З’являються спільні точки зору. Різні уявлення зближуються. А люди, які не вірять в їхнє існування, не часто заявляють про це. Таким чином, НЛО нічого не лишається, як з’явитися. Із зростанням попиту, в кінці кінців, виникає і сам продукт. Це людська особливість або здатність.

— Чи є цьому якийсь прецедент?

— В історії залишилось не дуже багато випадків чудес, появи привидів чи спіритуалістичних феноменів, які не можна пояснити природними причинами. Якщо думки людей не збігаються, феномен чуда не буде створений.

— Отже ви продукт думок багатьох людей. А можна доторкнутися до вас?

— Можемо потиснути руки.

Чоловік потиснув простягнуту руку.

— Дотик відчувається чітко.

— Це так, ви його відчуваєте. Для вас реальність підтверджується п'ятьма органами відчуттів. Навіть якщо дотикаєтеся до витвору своєї уяви. Однак якщо розібратися, реальність — це велика проблема.

— А можна поторкати ваш літаючий об'єкт?

— Так, але заходити всередину не можна, бо принцип його руху не розроблений. Зовнішній вигляд НЛО значною мірою мислиться однаково, але про сам спосіб пересування ніхто не думає. Чомусь далі справа не йде.

— Але все ж таки, ви інопланетянин?

— Я інопланетянин, створений думкою землян. Тому і сам я себе вважаю інопланетянином. Зовні також так виглядаю. Якби я був трансформованою ящіркою, я перестав би бути інопланетянином. Однак пояснення, з якої я планети чи яке там життя, просто не існує. Люди ще не додумались до цього.

— А існують ще такі, як ви?

— Все залежить від попиту. Збільшується число людей, які бачили НЛО, збільшується кількість людей, які хочуть його побачити. Необхідно з'являтися в багатьох місцях. Бога побачити неможливо. Він один і може водночас спілкуватися з багатьма людьми.

— Це ж треба, НЛО — продукт мислення...

— Не так вже це й дивно. У світі все є продуктом людського мислення. Різниця лише в процесі набуття форми. Поки не виникало думки про можливість літати, не було нічого подібного до літака. І так від пірамід до телевізора. І про електричні батареї також спочатку було невідомо. Гарний приклад із Шерлоком Холмсом. Чи є люди, які впевнені, що його не було?

— Однак, чому ж з'являються такі речі, як НЛО?

— Існують різні причини. По-перше, можливо, тривалий час було забагато воєн. А можливо, першопричина — в усвідомленні того, що Земля маленька, а космос великий. Так поступово і сформувалися відповідні думки людства.

— Можливо. Схоже на те. Ви продукт мислення людства. Але ж створилися ви не просто так. Напевно, на вас покладаються якісь сподівання?

— Саме це і є найскладнішим питанням. Людство, керуючись своїми потребами, створює різноманітні речі, як то: роботів, комп'ютери, надзвукові літаки. Всі винаходи виконують чіткі функції. Але не те з нами. Створивши НЛО, людство перестало вбачати його призначення.

— Це не так. Людство сподівається не допустити ядерну війну чи поліпшити стан суспільства...

— І не більше. Але ж як це зробити на ділі, людство не мислить. Я ж не спаситель — яким має стати суспільство, вирішувати вам.

— Людство молилось, сподіваючись на прихід спасителя.

— Так, людство вибирає принагідну мету, і думки щодо неї дедалі зближуються. Я тут, бо повинен зробити свій внесок.

— Ось як? У вас така місія?

— Було багато сумнівів щодо моєї функції. І найпотрібнішою стала справа, пов'язана з майбутнім, — стримання росту населення та підвищення морального рівня. Реалізація цих двох завдань призведе до значного зменшення хибних вчинків, що спричиняють війни.

— Оце так план!

— Його впровадження вже почалось. Я цього не робив, якби люди про це не мислили. Тож я тут.

— Чудово, якщо справа добра. А що саме ви маєте робити?

— Існує середній рівень моральності, і люди поділяються на тих, чия моральність вище цього рівня, і тих, чия нижче. Так от, якщо позбавлятися від цих останніх, суспільство поліпшуватиметься. Цим також вирішується і проблема населення. Якщо пригадати концепцію ковчега Ноя чи Страшного суду, то підхід виявиться не дуже новим, правда?

— І як насправді це має відбуватися?

Прибулець відчепив від пояса якийсь предмет.

— Лазер. Достатньо націлити і натиснути на гачок. Якщо моральність нижче середнього рівня, людина зникає безслідно, якщо ні, то забуває про зустріч зі мною і спокійно вертається додому. Дуже просто.